

สังคมไทยกำลังลोकคราบ

หน้าต่างความคิด

● เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย
ม.ธุรกิจบัณฑิตย์

รู้หรือไม่ว่าเราคิดว่าการชุมนุมจะทำให้การส่งออกติดลบ เศรษฐกิจของประเทศหดตัว ตัวเลขทางเศรษฐกิจที่ออกมาไม่ค่อยน่าดู นอกภาวะเศรษฐกิจโลกแล้ว ที่เหลือเป็นเพราะความผิดพลาดในการบริหารจัดการเศรษฐกิจของรัฐบาลทั้งนั้น การใช้ชุมนุมเป็นแพะรับบาปจึงเป็นป้าปีแตกตาที่ไม่เนียนเอาเสียเลย ในเวลาเช่นนี้ ทำหน้าที่พร้อมจะกระโจนเข้าใส่ผู้ชุมนุมของคอนของรัฐบาล มีแต่จะทำให้กองไฟแห่งความเกลียดชังไหม้กระพือขึ้นกว่าเดิม

มองไปข้างหน้า คาดเดาได้ยากเหลือเกินว่า เรื่องนี้จะจบลงอย่างไร สำหรับหลาย คน สิ่งที่เกิดขึ้น อาจทำให้เกิดคำถามขึ้นในใจว่า ในห้วงเวลาแห่งความมืดมิดเช่นนี้ บ้านเมืองเรายังเหลือความหวังอะไรกันอีก?

ประเทศไทยไม่ใช่ประเทศเดียวที่เจอกับความขัดแย้งของคนในชาติอย่างรุนแรง จนอาจถึงขั้นต้องเสียเลือดเนื้อ ถ้าย้อนกลับไปในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติในช่วงสองร้อยปีมานี้ สังคมที่จะก้าวไปข้างหน้า เช่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เยอรมัน มาเลเซีย อินโดนีเซีย ล้วนแล้วแต่ต้องเจอกับเรื่องทำนองนี้กันทั้งนั้น เพราะนี่คือกระบวนการที่สังคมกำลังลอกคราบตัวเองจากสิ่งสกปรกโสภณที่หมักหมมมานาน เพื่อไปสู่สิ่งที่ดีกว่า

ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างแค่สองประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา และมาเลเซีย สงครามกลางเมืองในสหรัฐอเมริกา ช่วงปี พ.ศ. 2404-2408 เพื่อยกเลิกทาส ซึ่งก่อให้เกิดความไม่พอใจกับฝ่ายผู้เสียประโยชน์ โดยเฉพาะนายทุนเจ้าของที่ดินในทางใต้

ที่มองว่าทาสเป็นเพียงทรัพย์สิน คนผิวดำ และคนที่ไม่ใช่คนขาว มีฐานะทางสังคมต่ำกว่าคนผิวขาว

ความไม่พอใจนี้ ทำให้รัฐทางใต้เจ็ดรัฐประกาศแยกตัวเป็นอิสระ เจมส์ บูแคนัน ซึ่งกำลังจะลงจากตำแหน่งประธานาธิบดี และอับราฮัม ลินคอล์น ว่าที่ประธานาธิบดีคนใหม่ ต่างก็ยืนยันเป็นเสียงเดียวกันว่า จะไม่

ยอมให้รัฐทั้งเจ็ดแยกตัว หากยืนยันจะแยกตัว ก็จะต้องเป็นกบฏ ต้องถูกปราบปราม แม้ว่าสุดท้าย ลินคอล์นเป็นผู้ที่ช่วยชนะ แต่บ้านเมืองก็บอบช้ำไม่น้อย มีคนเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ถึงทาสจะได้รับอิสระ ความเป็นอยู่ที่แร้นแค้น โอกาสทางสังคมที่น้อยกว่าคนผิวขาว และทัศนคติเชิงลบของคนผิวขาวที่มีต่อคนผิวดำและคนผิวสีก็ไม่ได้จางหายไปทันที อเมริกาต้องใช้เวลาก่อปรอัยปีกว่าเจ็ดสิบกว่าปีมาตลอดจากความเจ็บปวดในครั้งนี้

การต่อสู้ในครั้งนั้นคือบันทึกหน้าแรกของประวัติศาสตร์การปฏิวัติทางสังคม เพื่อความเท่าเทียมกันของกลุ่มคนต่างๆ ไม่เฉพาะแต่คนผิวสี แต่ยักรวมไปถึงการเรียกร้องความเท่าเทียมกันของหญิงและชาย ความเท่าเทียมกันของโอกาสที่จะเข้าถึงบริการพื้นฐานของรัฐ เพื่อให้ทุกคนมีระดับความเป็นอยู่ขั้นต่ำใกล้เคียงกัน เป็นการนับหนึ่งอย่างเป็นทางการของการเดินทางที่ยาวไกล

ใครจะไปคิดว่า วันหนึ่งประเทศอเมริกาจะมีประธานาธิบดีที่ไม่ใช่คนผิวขาว

และก็เป็นไปได้ว่า อีกไม่นาน ประธานาธิบดีของอเมริกาอาจเป็นผู้หญิงก็ได้

มาเลเซีย ซึ่งตอนนั้นนำหน้าเราทางเศรษฐกิจไปหลายขุมแล้ว ก็เคยเจอกับปัญหาทำนองเดียวกัน หลังสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่ออังกฤษเริ่มถอนตัวออกจากมาเลเซีย คำลางของความรุนแรงก็เริ่มก่อตัวขึ้น เพราะมาเลเซียประกอบไปด้วยคนสามเชื้อชาติ คนมาเลย์ คนจีน และคนอินเดีย อำนาจการบริหารจัดการรัฐตกอยู่กับคนมาเลย์ คนจีนกุมอำนาจทางเศรษฐกิจ คน

อินเดียกลายเป็นชนชั้นแรงงาน การถอนตัวไปของอังกฤษทำให้สามเชื้อชาติต่อสู้แย่งแย่งกันเพื่อหาประโยชน์จากภาวะสูญญากาศนั้น มีการเสียเลือดเนื้อกันไม่น้อย เมล็ดพันธุ์แห่งความเกลียดชังถูกหว่านไว้ในใจของทุกคน

แม้ว่าความเกลียดชังนี้จะยังคงอยู่จนถึงทุกวันนี้ แต่ก็ไม่ได้รุนแรงเข้มข้นเหมือนเมื่อก่อนแล้ว เพราะนโยบายที่มุ่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของคนในประเทศให้ดีกว่าเดิม

สมัยนี้ คนจีนแต่งงานกับคนมาเลย์มีมากขึ้น คนอินเดียที่เป็นเจ้าของธุรกิจใหญ่ๆ ในประเทศมีไม่น้อย ความแตกต่างในทางเชื้อชาติเริ่มลดลง คงใช้เวลาอีกพอสมควรกว่าคนทั้งสามเชื้อชาตินี้ จะสามารถยอมรับกันความแตกต่างของกันและกันได้โดยสันติใจ แต่อย่างน้อย ทิศทางที่สังคมของเขากำลังมุ่งหน้าไป ก็พอจะเป็นหลักประกันได้ว่า พวกเขาเดินมาถูกทาง

เงื่อนไขที่ทำให้ความขัดแย้งเหล่านี้ นำไปสู่การล่มสลายของสังคมโดยสิ้นเชิง เป็นสังคมที่ล้มเหลว ไม่สามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ ไม่ใช่เพราะเกิดความขัดแย้งในสังคม แต่เป็นเพราะสังคมขาดพลังเกื้อหนุนที่เข้มแข็งพอ เพราะอำนาจการขึ้นนำสังคมตกอยู่ในมือคนเพียงหยิบมือเดียว ซึ่งขาดความรู้ความสามารถ ใช้วิธีวิสัยทัศน์ คัดถึงแต่พวกของตนเป็นที่ตั้ง ประกอบกับความล้มเหลวทางวิทยาการความรู้ จึงไม่สามารถรับมือกับความท้าทายที่เกิดขึ้นได้ เหมือนอย่างที่เกิดขึ้นกับอาณาจักรมายาและแอซเทคในแถบอเมริกาใต้

สำหรับบ้านเรา ด้านบวกของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นตอนนี้ คือ เราได้เห็นพลังทางสังคมหลายจากหลายสายมาหลอมรวมกัน ซึ่งจะเป็นหลักประกันว่า ในที่สุดแล้วสังคมไทยจะผ่านพ้นมันไปได้ และสังคมไทยกำลังก้าวไปสู่สิ่งที่ดีกว่า พลัคนรักชาติรุ่นเก่า กับพลังสร้างสรรค์ของคนรุ่นใหม่ ผืนึกเข้าด้วยกัน จนเป็นทุนทางสังคมชุดใหม่ กลายเป็นเสาหลักอีกต้นหนึ่งที่จะคอยค้ำจุน

ประเทศชาติการรวมพลังกันออกมาปกป้อง
สถาบันพระมหากษัตริย์ ควบคู่ไปกับการ
เรียกร้องประชาธิปไตย เป็นการบอกออกมา
หลายๆ ว่า รูปแบบประชาธิปไตยที่เหมาะสม
กับสังคมไทย คือ ประชาธิปไตยที่มี
พระมหากษัตริย์เป็นประมุข

คนไทยจำนวนไม่น้อย เห็นคุณค่าและ
ห่วงแหนสิทธิทางการเมืองของตนเองมาก
ขึ้น ไม่ต้องการให้ใครมาชี้นำ รู้จักคิด รู้จัก
ใช้วิจารณญาณ ไม่ยอมถูกชักจูงหรือตกเป็น
เครื่องมือทางการเมืองของใครได้โดยง่าย
ท่ามกลางความมืดมิด ปรากฏการณ์เหล่านี้
คือ ประกายเล็กๆ ซึ่งจะคอยนำทางให้สังคม
ไทยก้าวไปข้างหน้า ประวัติศาสตร์บอกเราว่า
การเปลี่ยนผ่านทุกครั้งย่อมมีความเจ็บปวด
สูญเสีย มีแต่สังคมที่สามารถเรียนรู้จากบท
เรียนเหล่านั้นและปรับตัวได้ จึงจะสามารถ
ล่อคราบ กลายเป็นสังคมที่งดงามน่าอยู่
ขึ้น นั่นคือสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นกับสังคมไทย